
J. V. FOIX
POEMES
DE PEDRA

Exposició

Lleida, del 4 al 31 de desembre de 2006

**Departament de Cultura
de la Generalitat de Catalunya**

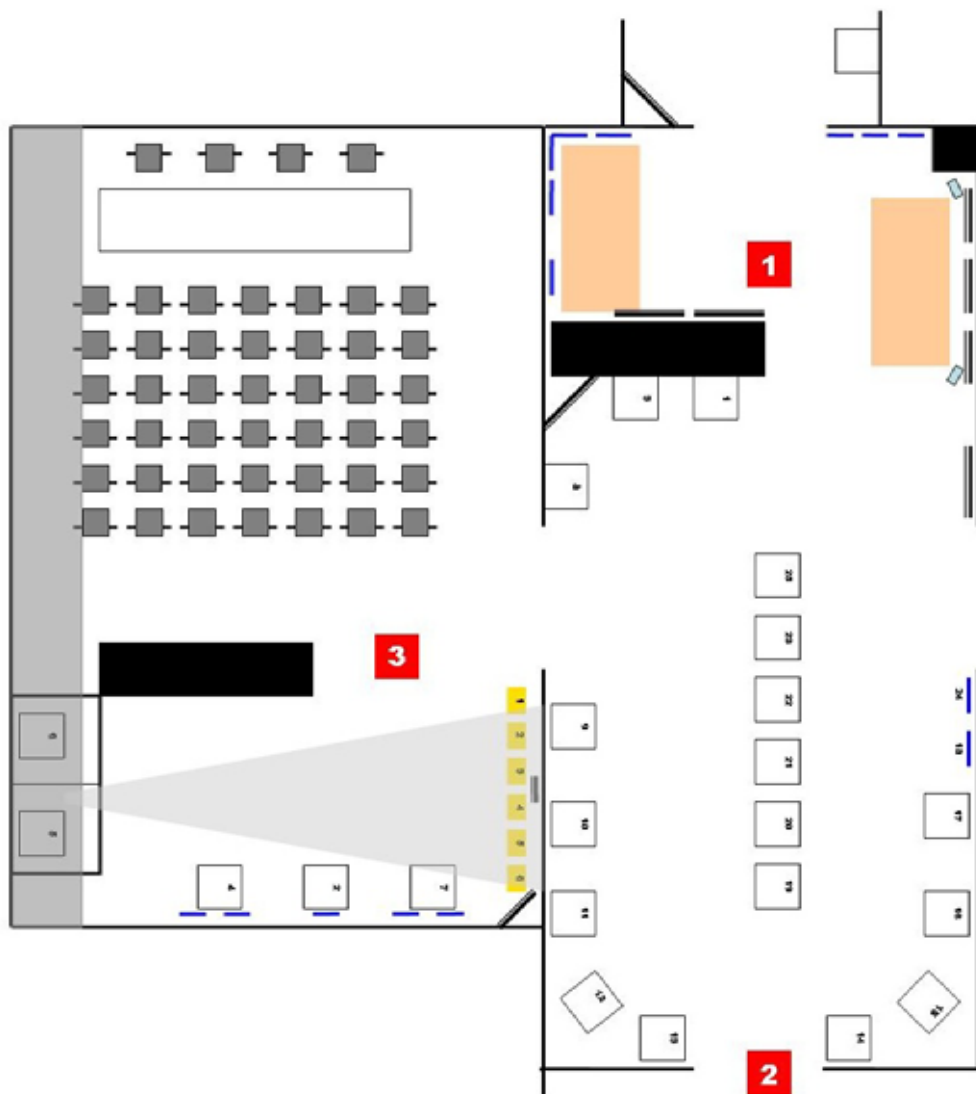
Rambla d'Aragó, 8

AULA *Màrius* TORRES

www.aulamariustorres.org

L'exposició

- 1** La investigació sobre els objectes i el paisatge del Cap de Creus
- 2** Els poemes de pedra i les morques marines
- 3** Unitat i multiplicitat dels poemes de pedra

Justificació

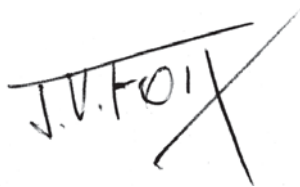
Des del moment que descobreix el Cap de Creus, el poeta J. V. Foix queda fascinat pel paisatge d'aquest fenomen geològic. Durant els seus jorns al Port de la Selva freqüenta les cales i els roquissars del paratge i, en les seves proverbiales passejades a peu i en barca, acostuma a recollir pedres que criden la seva atenció per un motiu o altre. El poeta hi busca una “forma”, generalment reconeixedora —una barca de vela, un mussol, unes flames...—, que es fa explícita en disposar la pedra sobre una base per fixar-ne, així, la interpretació que ell proposa.

D'altra banda, segons explica Ramon Salvo en la introducció a l'edició dels *Poemes de pedra*, promoguda també per iniciativa de l'Aula Màrius Torres, aquestes “escultures visuals” són la materialització pràctica de la teoria que Foix exposa de forma dispersa en diversos articles dedicats a comentar els objectes surrealistes en general i en particular els de Joan Miró i de Salvador Dalí.

Aquesta mostra reuneix per primer cop *tots* els poemes foixians actualment coneguts —i disponibles— d'aquesta índole. A més, l'exposició vol donar compte també, ni que sigui de forma sumària, de dos aspectes d'aquests “poemes de pedra” que faciliten la comprensió del seu sentit i abast. D'una banda, perfila els dos referents contextuals d'aquesta creació foixiana, com són la investigació sobre els objectes i la contemplació del paisatge del Cap de Creus. De l'altra, posa de manifest les múltiples visualitzacions que admeten les pedres, tant des del punt de vista espacial, en tant que il·luminacions o angles de visió diferents poden revelar formes distintes en una mateixa pedra, com des del punt de vista cronològic, ja que documenta com algunes d'aquestes pedres han anat canviant de posició i fins de configuració al llarg dels anys.

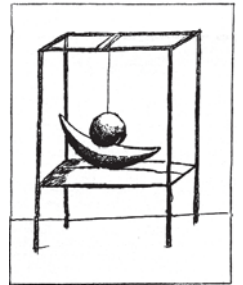

La investigació sobre els objectes i el paisatge del Cap de Creus

La investigació sobre els objectes

André Breton (*Entretiens. 1913-1914, 1969*) va establir quatre camins convergents en la investigació sobre l'objecte com a material artístic, al límit entre les obres poètiques i les plàstiques. El primer és el de Marcel Duchamp, introductor del *ready-made* (com la famosa *Font*), que ell mateix definiria com a “objecte manufacturat, modificat o no, elevat a la categoria d’objecte artístic per la sola tria de l’artista”. El segon camí és el del mateix Breton, que proposava la realització i circulació de sèries d’objectes albirats en somnis. El tercer és el d’Alberto Giacometti, amb les seves sorprenents construccions, com la de l’esfera suspesa sobre una mitja lluna. L’últim és el de Salvador Dalí, centrat en la creació d’objectes “per a ús simbòlic de tipus automàtic”. La major part d’aquests objectes, “construïts amb materials poc resistents” i “ensamblats improvisadament”, no s’han conservat (els de Duchamp, per exemple, són rèpliques dels anys 60).

Al costat d’aquestes concepcions hi ha la de Foix: “Aquestes recerques” dels surrealistes —es pregunta el poeta a “La Publicitat” del 21 d’abril de 1932—, “¿no són inútils davant el fet que els veritables objectes superrealistes es donen en estat de Natura i que només en aquest estat no són art sinó document?”

El paisatge del Cap de Creus

El paisatge del Cap de Creus és ple de figuracions esculpides de forma capriciosa pel vent, la pluja i la sal del mar. Tot sovint, aquestes escultures naturals han suggerit uns topònims que les designen amb els noms dels éssers que representen. La descoberta d’aquest paratge representa per a Foix la possibilitat d’investigació sobre un nou univers, de manera que de seguida passa a formar part de la imtageria de la seva obra.

Els “poemes de pedra” i les “morques marines”

“Una roca, una pedra, un arbre o un joc d’arrels de canyes, us descobren, si hi sou hàbil, una figura, una testa, un paisatge insòlits. Els isoleu, i si la troballa és vàlida, quiscvulla hi veurà allò que la vostra finor hi haurà vist. L’estiu passat, en una platjola del Cap, [...], vam descobrir [...] una vena de pedra del mig de la qual en partien vuit més de pedra rogenca i en forma d’estrella. Talment com la còpia d’una singular estrella de mar. No era cap fòssil ni cap ficció provocada. Heus ací el meravellós.” (J. V. Foix, al “Serra d’Or” d’abril de 1973).

Poema de pedra núm. 1: *Vaixell del Nil*

Poema de pedra núm. 9: *Mussol*

Poema de pedra núm. 16: [Títol desconegut]

Morca marina núm. 3

Unitat i multiplicitat dels poemes de pedra

La disposició —i, doncs, el sentit— que Foix proposa al “lector” d’aquestes pedres/poemes és sols una de les possibles. La seva lectura pot variar força segons el punt de vista o la il·luminació, cosa que explicaria els diversos títols que el poeta va posar a un mateix poema (*Abstracte. Rostre petrificat. Àrab*), l’interrogant d’un altre (*Serp?*) o que d’altres hagin romàs sense títol.

Una multiplicitat de formes com aquesta justifica en bona mesura que alguns dels poemes de pedra, un cop recollits i disposats sobre una base de fusta, hagin anat patint modificacions, per raons d’índole diversa, al llarg del temps:

Direcció, organització i disseny

Aula Màrius Torres

amb la col·laboració del

Vicerektorat d'Activitats Culturals i Projectió Universitària
de la Universitat de Lleida
Fundació J. V. Foix - Barcelona

i el suport de

Institut Municipal d'Acció Cultural - Ajuntament de Lleida
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya - SSTT a Lleida

Fotografies

Josep Maria Dacosta
Pierre d'Harville
Lourdes Jansana
Genís Muñoz
Arnald Plujà
Ramon Roca
Carmen Sobrevila

(L'AMT agraeix als autors les facilitats donades
per reproduir fotografies seves en aquesta exposició)

Impressió de reproduccions i cartells

Servei de Reproducció i Imatge de la Universitat de Lleida

Agraïments

Josep Armengol (Serveis Culturals - Universitat de Lleida)
Xavier Cabañero
Xavier Goñi (Universitat de Lleida)
Helena Guasch
Jordi Madern (Fundació J. V. Foix)
Xavier Piqué (Universitat de Lleida)
Ramon Salvo Torres
Carmen Sobrevila (Fundació J. V. Foix)
Josep Tort (Departament de Cultura - SSTT a Lleida)

*L'Aula Màrius Torres és una associació cultural sense ànim de lucre
formada per Victor Torres Pereña (President d'honor), Josep M. Domingo,
Xavier Macià, Jordi Malé, Marta Salla i Joan R. Veny-Mesquida.*

Horari

De dilluns a divendres, de 9:00 a 18:00 h.

Actes

Dilluns, 4 de desembre, a les 20:00 h.

Inauguració de l'exposició *J. V. Foix, Poemes de pedra*

Amb les intervencions de Jaume Barrull (Universitat de Lleida), Antoni Llevot (Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya), Xavier Macià (Aula Màrius Torres) i Xavier Sàez (Institut Municipal d'Acció Cultural de La Paeria - Ajuntament de Lleida).

Dimarts, 12 de desembre, a les 12:00 h.

Conferència a càrrec de José Corredor-Matheos *J. V. Foix: el poeta i les arts plàstiques*

Dimarts, 12 de desembre, a les 13:00 h.

Visita guiada a l'exposició A càrrec de Joan R. Veny-Mesquida

Amb la col·laboració de

i el suport de

